

Rapport

over de klacht van mevrouw P.
over het college van burgemeester en wethouders van
de gemeente Rotterdam, cluster Werk en Inkomen,
afdeling Terugvordering en Verhaal

Dossiernummer: 7077
Datum: 29 november 2019

Samenvatting

Mevrouw P. is een alleenstaande moeder. Zij leeft van een bijstandsuitkering van de gemeente Rotterdam. Omdat het kind van mevrouw P. niet erkend is, stuurt de gemeente haar een 'Verklaring niet erkend kind' toe. De gemeente wil weten wie de geboorte van haar kind bij de gemeente heeft aangegeven. De gemeente schrijft dat mevrouw P. verplicht is om informatie te verstrekken. Als zij dat niet doet kan dit gevolgen hebben voor haar uitkering. Op het formulier dat mevrouw P. moet ondertekenen staat dat zij verklaart dat zij begrijpt dat zij medewerking moet verlenen aan een eventueel DNA-onderzoek. In de bijbehorende brief staat tevens het Burger Service Nummer (BSN) van mevrouw P. vermeld.

Mevrouw P. vindt dat de brief op veel punten niet deugt en dient een klacht in bij de gemeente. In haar reactie geeft de gemeente aan dat de brief en het formulier met de verklaring zijn bedoeld als informatieverstrekking. De gemeente belooft naar de brieven en formulieren te kijken en deze te zijner tijd aan te passen.

Tijdens het onderzoek van de ombudsman erkent de gemeente dat haar handelswijze om het BSN in een brief te gebruiken terwijl er een alternatief voorhanden was, onjuist was. Daarnaast erkent de gemeente dat zij geen reden had om naar de aangever van het kind te vragen omdat de verwekker van het kind al bekend was. De ombudsman concludeert dat de gemeente alsnog vindt dat zij een andere reactie op de klachten van mevrouw P. had moeten geven. Daarmee is de gemeente voldoende aan de klachten tegemoet gekomen. De ombudsman geeft daarom geen oordeel over deze klachten.

Ten aanzien van het moeten meewerken aan een DNA-onderzoek oordeelt de ombudsman dat de handelswijze van de gemeente niet behoorlijk is. Als in een verklaring staat dat iemand moet meewerken aan een DNA onderzoek en dit anders gevolgen voor de uitkering heeft, kan dat niet als informatieverstrekking worden gezien. Als de gemeente zo goed mogelijk informatie wil verstrekken moet zij ook aangeven dat alleen een rechter daarover kan beslissen en dat dit zelden voorkomt. De ombudsman vindt dat de gemeente in strijd met het behoorlijkheidsvereiste evenredigheid heeft gehandeld en dat de klacht gegrond is.

De ombudsman beveelt de gemeente aan om het formulier 'Verklaring niet erkend kind' aan te passen en het DNA-onderzoek pas te vermelden wanneer

betrokkene niet meewerkt aan het vinden van de verwekker van het kind. Verder beveelt de ombudsman de gemeente aan om mevrouw P. te wijzen op haar rechten op grond van de AVG.

De gemeente heeft laten weten zich te kunnen vinden in deze aanbevelingen, doch blijft het argument gebruiken dat zij zo goed als mogelijk aan haar informatieplicht wil voldoen en burgers in een zo vroeg mogelijke stadium wenst te informeren.

De ombudsman heeft met instemming kennis genomen van deze reactie, zij het met de kritische noot dat de gemeente nog steeds miskent dat het argument van het willen voldoen aan de informatieplicht niet strookt met de strekking van de brief en de verklaring en de toon daarvan. Een DNA-onderzoek met verstreckende gevolgen voor de lichamelijke integriteit van een kind in een eerste verzoek om informatie vermelden, is en blijft niet behoorlijk.

Inleiding

Mevrouw P. krijgt van de gemeente Rotterdam een bijstandsuitkering. Zij heeft alleen de zorg voor haar zoon van inmiddels 9 jaar oud.

Bij brief van 19 juli 2018 van de afdeling Terugvordering en Verhaal (T&V) stuurt de gemeente haar een 'Verklaring niet erkend kind' toe. In de bijbehorende brief staat haar BSN vermeld. De gemeente vraagt naar de naam van degene die de aangifte bij de burgerlijke stand van de geboorte van haar kind heeft gedaan. Daarnaast schrijft de gemeente dat mevrouw P. verplicht is om informatie te verstrekken. Als zij dat niet doet 'zal dit tot gevolg hebben dat zij wordt uitgenodigd op het hoofkantoor van de gemeente' en er gevolgen voor haar uitkering zijn. Op het formulier dat mevrouw P. moet ondertekenen staat, dat zij verklaart dat zij begrijpt dat zij medewerking moet verlenen aan een eventueel DNA-onderzoek.

Mevrouw P. dient over deze brief op 21 juli 2018 een klacht in bij de gemeente. Ze stelt dat de gemeente door het vermelden van het Burger Service Nummer (BSN) in strijd met de Algemene verordening gegevensbescherming (AVG) handelt. Daarnaast betwijfelt zij of de gemeente zo, onder dreiging van maatregelen, kan eisen dat zij deze verklaring ondertekent en mee moet werken aan een DNA-onderzoek.

De gemeente reageert op 20 september 2018 en geeft aan dat zij op grond van artikel 10 van de Wet algemene bepalingen Burgerservicенormen (Wabb) in het kader van het uitvoeren van haar taak gebruik mag maken van het BSN. De gemeente is wel van plan om te stoppen met het gebruik van het BSN in brieven van de gemeente. De gemeente geeft verder aan dat vanwege het feit dat het kind van mevrouw P. niet erkend is, de gemeente de bevoegdheid heeft om een verhaalsdossier op te starten en dus informatie mag opvragen.

De brief en het formulier zijn bedoeld als informatieverstrekking en niet als dreigement. Beoogd is om te informeren over het feit dat in bepaalde situaties overgegaan kan worden tot een DNA-test. Dit laatste is geen standaardprocedure. Dat kan alleen als de rechter daartoe toestemming geeft. De gemeente belooft naar de brieven en formulieren te kijken en deze te zijner tijd aan te passen. De gemeente verklaart de klachten van mevrouw P. ongegrond.

Mevrouw P. begrijpt het oordeel van de gemeente op haar klachten niet en vraagt de ombudsman een onderzoek in te stellen.

Klachten

Klacht 1 Op de brief van de afdeling T&V staat mijn BSN nummer vermeld. Volgens mij mag de gemeente mijn BSN niet als briefkenmerk of dossiernummer gebruiken, omdat het niet nodig is.

De gemeente dreigt mijn uitkering in te trekken als ik geen namen van anderen doorgeef of niet wil meewerken aan een DNA-onderzoek. Daar is geen juridische basis voor:

Klacht 2 In een brief vraagt de gemeente om de naam van de aangever van mijn kind en mijn relatie tot die persoon. Ik heb de gemeente de naam van de vader van mijn kind al doorgegeven. Waarom hebben ze dan ook nog de naam van de aangever nodig? Daar is helemaal geen reden meer toe.

Klacht 3 De gemeente laat mij een verklaring tekenen dat ik de juiste inlichtingen heb verstrekt, maar in die verklaring staat ook dat ik begrijp dat ik verplicht ben om mee te werken aan een DNA-onderzoek. Dat mag de gemeente helemaal niet van mij vragen.

Mevrouw P. wil bereiken dat:

- het BSN (zijnde een persoonsgegeven in de zin van de AVG) niet meer wordt vermeld in de correspondentie van de gemeente;
- de gemeente niet onnodig privégegevens opvraagt en niet meer informatie opvraagt dan relevant is;
- de gemeente zorgvuldig toelicht op basis waarvan zij meent dat er een wettelijke plicht bestaat tot het meewerken aan een DNA-onderzoek. Ook ziet zij graag een toezegging van de gemeente dat zij de zin over een DNA-onderzoek in de toekomst niet meer in de verklaring opneemt en voortaan zorgvuldig met dit onderwerp omgaat.

Onderzoek

Op 29 november 2018 besluit de ombudsman een onderzoek naar de klachten van mevrouw P. in te stellen. Een privacy-adviseur van de gemeente stuurt mevrouw P. op 14 december 2018 een e-mail met een reactie op haar vragen of de gang van zaken wel in lijn is met de AVG. De gemeente reageert op 21 januari 2019 op de klachten in het kader van het onderzoek van de ombudsman. Deze reactie stuurt de ombudsman voor hoor en wederhoor door naar mevrouw P. Deze reageert op 22 en 29 april 2019.

Naar aanleiding van de klachten, de interne klachtbehandeling en de resultaten van het onderzoek stelde de ombudsman zijn bevindingen op en kregen mevrouw P. en de gemeente de gelegenheid op de bevindingen te reageren. De bevindingen zijn ook aan het college van burgemeester en wethouders verstuurd. Mevrouw P. reageerde op 22 augustus 2019. De gemeente reageerde bij brief van 8 oktober 2019.

Aan de hand van deze reacties heeft de ombudsman zijn bevindingen vastgesteld en geeft hij zijn definitieve oordeel.

Bevindingen

1. Mevrouw P. ontvangt van de gemeente een bijstandsuitkering, mede ten behoeve van haar minderjarig kind.
2. Op 19 juli 2018 krijgt mevrouw P. een brief van de afdeling Terugvordering en Verhaal (T&V), waarin de gemeente verzoekt om informatie te verstrekken over de vader van het kind van mevrouw P. De gemeente wil zijn geboortedatum weten en indien mogelijk zijn NAW-gegevens. Daarnaast vraagt de gemeente wie het kind bij de burgerlijke stand heeft aangegeven en wat de relatie tussen mevrouw P. en deze aangever is/was. De gemeente gebruikt in het briefhoofd van deze brief het BSN-nummer van mevrouw P.
3. In de verklaring die mevrouw P. zou moeten ondertekenen, staat:

Ik begrijp dat ik verplicht ben alle feiten en omstandigheden aan de gemeente Rotterdam door te geven die van invloed kunnen zijn op de hoogte van mijn bijstandsuitkering. Tevens begrijp ik dat ik mijn medewerking dien te verlenen aan een eventueel DNA onderzoek.
Aldus door mij naar waarheid ingevuld.

Standpunt gemeente

Uit de notitie van de privacy adviseur van 14 december 2018, afdeling Beleidsuitvoering en de brief van 24 januari 2019 van Klachten Werk en Inkomen

4. De afdeling T&V mocht het BSN niet in het briefhoofd vermelden. Dit is in juli 2018 besloten. Sindsdien treft de gemeente voorbereidingen om het BSN niet meer in brieven te vermelden. Op het moment dat mevrouw P. de betreffende brief kreeg was T&V nog niet klaar met het aanpassen van de brief waar ook het BSN werd vermeld. Sinds januari 2019 vermeldt T&V het BSN niet meer.

5. T&V hanteert naast het BSN een ander kenmerk. T&V had destijds dus ook met een ander kenmerk kunnen werken.
6. De gemeente mag in het kader van de Participatiewet wel gegevens opvragen over de aangever van een kind indien dat noodzakelijk is voor een goede uitvoering van die wet. Een DNA-onderzoek is echter alleen via een gerechtelijke procedure mogelijk.
7. Hoewel het een taak van de gemeente is haar burgers zo volledig mogelijk te informeren kan het niet de bedoeling zijn dat er al toestemming wordt gevraagd voor enig handelen dat mogelijk niet eens aan de orde zal zijn. Het formulier dat T&V hiervoor gebruikt is niet duidelijk en is verwarrend. T&V heeft in de eerdere afhandeling van deze klacht aangegeven dit formulier aan te passen. De betreffende brief wordt aangepast en op rotterdam.nl zal aanvullende informatie verschijnen.
8. Aan mevrouw P. is bovendien ten onrechte gevraagd om nadere gegevens betreffende aangever/vader kind. Er was immers sinds 2012 al een verhaalsdossier aanwezig, waarin de naam van de vader al vermeld stond. Mogelijk is dit dossier over het hoofd gezien. De gemeente biedt excuses aan voor deze gang van zaken.

Standpunt klager

9. Mevrouw P. stelt dat de gemeente erkent dat het BSN niet gebruikt mocht worden als kenmerk. Ze vindt dat de gemeente veel te laat is met de doorvoering van de aanpassingen hieromtrent. Volgens haar kan de gemeente dan niet zeggen dat het vermelden van het BSN wel mocht en dat haar klacht ongegrond is.
10. Mevrouw P. geeft verder aan dat de gemeente bij de klachtafhandeling op vele vragen geen antwoord heeft gegeven. Zij vindt dat er wat betreft het opvragen van genetisch materiaal beleid opgesteld moet worden en dat de informatievoorziening verbeterd moet worden. Volgens haar ontbreekt dit nu.
11. Mevrouw P. stelt dat de gemeente erkent dat haar nooit gevraagd had mogen worden om het formulier in te vullen. Dat heeft ze wel gedaan. Ze vraagt zich af wat de gemeente nu met de informatie in het formulier doet.

Wet en regelgeving

12. *Artikel 5 AVG*

1. Persoonsgegevens moeten:

- a) worden verwerkt op een wijze die ten aanzien van de betrokkene rechtmatig, behoorlijk en transparant is ("rechtmatigheid, behoorlijkheid en transparantie");
- b) voor welbepaalde, uitdrukkelijk omschreven en gerechtvaardigde doeleinden worden verzameld en mogen vervolgens niet verder op een met die doeleinden onverenigbare wijze worden verwerkt; de verdere verwerking met het oog op archivering in het algemeen belang, wetenschappelijk of historisch onderzoek of statistische doeleinden wordt overeenkomstig artikel 89, lid 1, niet als onverenigbaar met de oorspronkelijke doeleinden beschouwd ("doelbinding");
- c) toereikend zijn, ter zake dienend en beperkt tot wat noodzakelijk is voor de doeleinden waarvoor zij worden verwerkt ("minimale gegevensverwerking");

....

Uit de AVG en de Uitvoeringswet AVG (UAVG) volgt dat de gemeente het BSN nummer niet mag gebruiken als briefkenmerk of dossiernummer. Als het gaat om een persoonlijke situatie van de burger mag de gemeente het BSN wel gebruiken, tenzij er een alternatief is.

Van de website van de Autoriteit Persoonsgegevens¹

De gemeente mag uw burgerservicenummer (BSN) niet gebruiken als briefkenmerk of dossiernummer. De gemeente mag u ook niet vragen om standaard uw BSN te vermelden in brieven die u naar de gemeente stuurt. Daarvoor is het BSN niet bedoeld.

Vaak is het niet nodig dat de gemeente uw BSN opneemt in aan u gerichte brieven. En dan mag het ook niet.

Wel kan de gemeente u vragen uw BSN te vermelden bij bepaalde verzoeken of vragen aan de gemeente. Maar dat mag alleen als zo'n verzoek of vraag gaat over uw persoonlijke situatie.

1

<https://www.autoriteitpersoonsgegevens.nl/nl/onderwerpen/identificatie/burgerservicenummer-bsn>, geraadpleegd op 12 juli 2019

13. In de Participatiewet staat dat als een betrokkene onvoldoende inlichtingen verstrekt, of niet voldoende meewerkt aan de re-integratie, de gemeente een maatregel op kan leggen. In de Verordening maatregelen en handhaving Participatiewet, IOAW en IOAZ 2014 staat specifiek in welke gevallen het college een maatregel oplegt. Het niet voldoen aan de inlichtingenplicht op basis van artikel 62 Participatiewet staat daar niet bij.

Artikel 61 Participatiewet

Kosten van bijstand kunnen door het college worden verhaald in de gevallen en naar de regels aangegeven in deze paragraaf.

Artikel 62 Participatiewet

Kosten van bijstand kunnen tot de grens van de onderhoudsplicht, bedoeld in Boek 1 van het Burgerlijk Wetboek worden verhaald:

- a. Op degene die bij het ontbreken van een gezinsverband zijn onderhoudsplicht jegens zijn echtgenoot, of minderjarige kind niet of niet behoorlijk nakomt en op het minderjarige kind dat zijn onderhoudsplicht jegens zijn ouders niet of niet behoorlijk nakomt;
- b.....

Behoorlijkheidsvereisten

Goede motivering

De overheid legt haar handelen en haar besluiten duidelijk aan de burger uit. Daarbij geeft zij aan op welke wettelijke bepalingen de handeling of het besluit is gebaseerd, van welke feiten zij is uitgegaan en hoe zij rekening heeft gehouden met de belangen van de burgers. Deze motivering moet voor de burger begrijpelijk zijn.

De overheid motiveert haar besluiten en handelingen steeds goed. Zij handelt niet alleen naar wat haar goed uitkomt of op basis van willekeur. Drie bouwstenen zijn voor een goede motivering van belang: de wettelijke voorschriften, de feiten en belangen en een heldere redenering. De motivering is gericht op het concrete individuele geval en is begrijpelijk voor de ontvanger.

Evenredigheid

De overheid kiest om haar doel te bereiken een middel dat niet onnodig ingrijpt in het leven van de burger en dat in evenredige verhouding staat tot dat doel.

De overheid maakt steeds een afweging of een minder zwaar middel kan worden ingezet voor het doel dat zij wil bereiken. De overheid moet voorkomen dat bepaalde burgers onevenredig nadeel hebben van de maatregelen die de overheid neemt.

Overwegingen

Klacht 1 Op de brief van de afdeling T&V staat mijn BSN nummer vermeld. Volgens mij mag de gemeente mijn BSN niet als briefkenmerk of dossiernummer gebruiken, omdat het niet nodig is.

14. Uit de AVG volgt dat het BSN-nummer niet als kenmerk van een brief gebruikt mag worden, tenzij het noodzakelijk is. Onder de voorganger van de AVG, de Wet bescherming persoonsgegevens (Wbp), was het niet anders. Ook toen mocht de gemeente het BSN niet als briefkenmerk gebruiken als dit niet noodzakelijk was. Zeker niet als er een alternatief voorhanden was.
15. De ombudsman vindt het daarom niet goed te begrijpen dat de gemeente pas in juli 2018 besloot om het BSN niet meer als kenmerk in brieven te gebruiken en dat het tot 1 januari 2019 duurde voor aan dit besluit uitvoering is gegeven. De ombudsman is het met mevrouw P. eens dat de gemeente er te lang over doet om haar werkproces en de sjablonen voor de brieven aan te passen.
16. In het geval van mevrouw P. was er bovendien een alternatief voorhanden. Mevrouw P. is vanwege haar bijstandsuitkering een bekende van de gemeente. Daarnaast had T&V al in 2012 een dossier aangemaakt met een kenmerk van de gemeente zelf. Gelet op het feit dat er een alternatief voorhanden was, had de gemeente het BSN van mevrouw P. sowieso niet als kenmerk op de brief van T&V mogen gebruiken, onafhankelijk van het besluit van de gemeente van juli 2018.
17. De ombudsman verbaast zich erover dat de gemeente de klacht van mevrouw P. over het gebruik van het BSN als briefkenmerk in juli 2018 in eerste instantie ongegrond verklaarde. Gelukkig zette de gemeente dat later, tijdens het onderzoek van de ombudsman, recht.
18. Mevrouw P. wilde met haar klacht bereiken dat de gemeente het BSN niet meer in de correspondentie gebruikt. Met de nieuwe werkwijze en de implementatie daarvan is haar wens vervuld. Op dit punt is de gemeente

tijdens het onderzoek van de ombudsman aan de klacht tegemoet gekomen. De ombudsman verbindt daarom geen oordeel aan de klacht.

Klacht 2 In een brief vraagt de gemeente om de naam van de aangever van mijn kind en mijn relatie tot die persoon. Ik heb de gemeente de naam van de vader van mijn kind al doorgegeven. Waarom hebben ze dan ook nog de naam van de aangever nodig? Daar is helemaal geen reden meer toe.

19. Volgens de AVG geldt in ieder geval dat de gemeente alleen gegevens op mag vragen als daar een wettelijke grondslag voor is. De gemeente mag ook niet meer informatie opvragen dan nodig is voor het doel waar deze gegevens voor nodig zijn. Met andere woorden: als de gemeente de naam van de biologische vader kent, is het niet nodig om ook nog de naam van de aangever van het kind bij de Burgerlijke Stand te vragen.
20. Ten aanzien van deze klacht erkent de gemeente dat de informatie over de vader en de aangever niet opgevraagd had mogen worden, omdat de naam van de vader al bij de gemeente bekend was. De gemeente erkent dat dit niet goed is gegaan en biedt mevrouw P. haar excuses aan.
21. Mevrouw P. wilde bereiken dat de gemeente niet onnodig privégegevens opvraagt en niet meer informatie opvraagt dan relevant is. Gedurende het onderzoek naar dit onderdeel van de klacht, erkende de gemeente dat zij de informatie over de aangever niet op had mogen vragen. Daarmee is de gemeente voldoende aan de klacht tegemoet gekomen. Om die reden sluit de ombudsman het onderzoek naar dit onderdeel van klacht af, zonder daar een oordeel aan te verbinden.

Klacht 3 De gemeente laat mij een verklaring tekenen dat ik de juiste inlichtingen heb verstrekt, maar in die verklaring staat ook dat ik begrijp dat ik verplicht ben om mee te werken aan een DNA-onderzoek. Dat mag de gemeente helemaal niet van mij vragen.

22. Gedurende het onderzoek naar de klacht erkent de gemeente dat het niet mogelijk is om op voorhand toestemming te vragen voor een onderzoek waarvan niet zeker is dat het aan de orde is. De privacyadviseur geeft in zijn reactie van 14 december 2018 aan dat een DNA-onderzoek alleen via een rechtelijke procedure mogelijk is en dat de gemeente hierin slechts een informatieve rol heeft. De gemeente heeft in haar reacties toegezegd de desbetreffende brief en het formulier aan te passen. Verder is aangegeven dat de informatievoorziening verbeterd zal worden.

23. De ombudsman vindt dat de gemeente met deze reactie onvoldoende aan de klacht tegemoet gekomen is. Daarvoor ziet de ombudsman 3 redenen:
- I De stelling dat de zinsnede in de brief over het DNA-onderzoek er louter toe strekt om betrokkenen volledig te informeren, is in strijd met de tekst en inhoud van de brief en de verklaring. De brief kan niet anders worden gelezen dan dat onder dreiging van gesprekken 'op het hoofdkantoor' en opschorting, dan wel verlaging van de uitkering, iemand gedwongen wordt te verklaren dat hij of zij zal meewerken aan een eventueel DNA-onderzoek. De plaats van de vermelding van het DNA-onderzoek in de verklaring, net boven de handtekening, maakt dat dit niet alleen om informatieverstrekking gaat.
 - II De gemeente miskent dat een DNA-onderzoek een zeer ingrijpend onderzoek is dat direct gevolgen heeft voor de lichamelijke integriteit van een moeder en een kind. Informatie over een dergelijk DNA-onderzoek past niet in een eerste brief met een verzoek om informatie. Als de gemeente het al noodzakelijk vindt om betrokkenen in de eerste verzoek-om-informatie-over-de-vader-brief te informeren over een eventueel DNA-onderzoek, de ombudsman is daarvan niet overtuigd, dan dient zij ook alle informatie te geven. Alle informatie over het proces, wat dit betekent en welke afwegingen de gemeente zal maken en dat alleen de rechter tot de verplichting tot een dergelijk DNA-onderzoek kan beslissen.
 - III Als de gemeente er al aan toe komt om voorbereidingen te treffen voor een DNA-onderzoek, dan zal zij dit apart aan betrokkenen kenbaar moeten maken en haar beslissing moeten motiveren. De gemeente zal dan ook moeten motiveren waarom zij meent tot een dergelijk zwaar middel over te moeten gaan en of er niet een andere manier is om tot hetzelfde resultaat te komen. De gemeente lijkt zich van deze verplichtingen onvoldoende bewust te zijn.
24. De klacht van mevrouw P. is gegrond. De gemeente heeft tijdens het onderzoek naar de klacht onvoldoende inzicht getoond in de gevolgen van een DNA-onderzoek voor de lichamelijke integriteit van een kind en het enkele effect van de aankondiging van een DNA-onderzoek op de ouder, op deze plek in de verklaring. De ombudsman vindt dat de gemeente met het opnemen van deze informatie in een eerste verzoek-om-informatiebrief met de dreiging van gesprekken op het hoofdkantoor en opschorting of

verlaging van de uitkering, het beginsel van evenredigheid heeft geschonden. Nog afgezien van het feit dat de ombudsman zich afvraagt of er wel een maatregel mogelijk is.

Oordeel

Klacht 1 Op de brief van de afdeling T&V staat mijn BSN nummer vermeld. Volgens mij mag de gemeente mijn BSN niet als briefkenmerk of dossiernummer gebruiken, omdat het niet nodig is.

De ombudsman sluit het onderzoek naar de klacht af zonder er een oordeel aan te verbinden. De gemeente erkent dat haar handelswijze om het BSN in een brief te gebruiken terwijl er een alternatief voorhanden was, onjuist was. Daarnaast biedt de gemeente excuses aan.

Klacht 2 In een brief vraagt de gemeente om de naam van de aangever van mijn kind en mijn relatie tot die persoon. Ik heb de gemeente de naam van de vader van mijn kind al doorgegeven. Waarom hebben ze dan ook nog de naam van de aangever nodig? Daar is helemaal geen reden meer toe.

De ombudsman sluit het onderzoek naar de klacht af zonder er een oordeel aan te verbinden. De gemeente erkent dat zij geen reden had om naar de aangever van haar kind te vragen omdat de verwekker van het kind al bekend was. Daarnaast biedt de gemeente excuses aan voor deze gang van zaken.

Klacht 3 De gemeente laat mij een verklaring tekenen dat ik de juiste inlichtingen heb verstrekt, maar in die verklaring staat ook dat ik begrijp dat ik verplicht ben om mee te werken aan een DNA-onderzoek. Dat mag de gemeente helemaal niet van mij vragen.

Deze klacht is gegrond. De gemeente heeft in strijd met het behoorlijkheidsvereiste evenredigheid gehandeld door deze zinsnede over het DNA-onderzoek in de 'Verklaring niet erkend kind' op te nemen.

Aanbevelingen

Mevrouw P. vroeg zich ook af wat de gemeente met de informatie die zij in het eerder ingevulde formulier heeft verstrekt, gaat doen. In het kader van het onderzoek van de ombudsman is daarover geen helderheid gekomen.

Daarnaast vindt de ombudsman dat de gemeente de Verklaring niet erkend kind aan moet passen. Als er al informatie over het DNA-onderzoek in een dergelijk verzoek om informatie moet staan, dan uitsluitend als aanvullende informatie zonder de dreiging van het intrekken van de uitkering en met de vermelding dat alleen de rechter hiertoe kan verplichten.

Daarom verbond de ombudsman aan zijn voorlopig oordeel de volgende aanbevelingen.

Aanbeveling 1 Wijs mevrouw P. op haar recht op inzage, correctie en wissen op grond van de Algemene verordening gegevensbescherming of stuur het formulier dat zij heeft ingevuld en ondertekend in origineel en aangetekend naar haar toe en verwijder alle eventuele kopieën uit haar dossier.

Aanbeveling 2 Pas het formulier Verklaring niet erkend kind zo aan dat het DNA-onderzoek geen onderdeel meer uitmaakt van de verklaring.

Aanbeveling 3 Overweeg het DNA-onderzoek pas te vermelden na het moment dat betrokkene niet meewerkt aan het vinden van de verwekker van een kind en na een bewuste afweging. Doe in het verhaalsdossier verslag van die afweging en het uiteindelijke besluit.

Op 8 oktober 2019 reageert de gemeente op de aanbevelingen van de ombudsman.

De gemeente stelt dat zij de passage over het DNA-onderzoek in de verklaring benoemt omdat zij zo goed als mogelijk aan haar informatieplicht wil voldoen en burgers zo volledig mogelijk en in een zo vroeg mogelijke stadium wenst te informeren. De gemeente kan zich desondanks wel vinden in de aanbevelingen.

Aan mevrouw P. zal het formulier Verklaring-niet-erkend-kind dat zij heeft ingevuld en ondertekend in origineel en aangetekend naar haar toe gezonden worden. Er zal geen kopie worden opgeslagen. Daarnaast zal zij worden gewezen op haar recht op inzage, correctie en wissen op grond van de AVG. De gemeente zal de Verklaring-niet-erkend-kind zodanig aanpassen dat de passage over een eventueel DNA-onderzoek geen onderdeel meer van de verklaring uitmaakt.

De ombudsman heeft met instemming kennis van genomen dat de gemeente zijn aanbevelingen overneemt. De ombudsman stelt daarbij wel de kritische noot dat de gemeente nog steeds miskent dat het argument van het willen voldoen aan de informatieplicht niet strookt met de strekking van de brief en de verklaring. Een dergelijk ingrijpend onderzoek met verstrekende gevolgen voor de lichamelijke integriteit van een kind benoemen in een eerste brief met een verzoek om informatie, is en blijft niet behoorlijk.

